

Рецензия

от

проф. д-р Свилен Райчев

на дисертационен труд за присъждане
на образователна и научна степен „доктор”

на

Жоу Ксянгфей

на тема:

„СРАВНИТЕЛНО ИЗСЛЕДВАНЕ НА КИТАЙСКОТО И ЗАПАДНОТО ОПЕРНО ИЗКУСТВО“

Научен ръководител: проф. д-р Тони Шекерджиева-Новак

Жоу Ксянгфей е роден в Китай. Завършил бакалавърска и магистърска степен в Съчуанската консерватория в Китай, където впоследствие е назначен като преподавател по класическо пеене. По време на следването и преподавателската си дейност многократно печели награди в различни вокални конкурси.

Участвал е в множество оперни продукции и концерти:

в оперите "Травиата", "Кармен", китайската опера "Уанг Гуангчи" и други оперни роли.

От 2022 г. е докторант редовна форма, платено обучение в професионално направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство“, докторска програма „Музикознание и музикално изкуство“ към катедра „Класическо и поп-джаз изпълнителско изкуство“ при АМТИИ „Проф.

Асен Диамандиев“ – Пловдив.

Отчислен е с право на защита на дисертационен труд със заповед №РД-27-165 от 5.11.2024 г.

Дисертационният труд е обсъден и предложен за публична защита на заседание на Катедра „Класическо и поп и джаз изпълнителско изкуство“ към АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“, гр. Пловдив, състояло се на 29.10.2024 г.

Дисертационният труд съдържа общо 163 страници, които включват увод, седем глави с подраздели, заключение, приноси, библиография, приносни моменти. Приложен е и списък с научните публикации по темата на изследването и приложения. Дисертацията обхваща различни аспекти на китайското оперно изкуство като изследва историческото развитие на китайската опера, която абсорбира зрелите творчески техники и методи на изпълнение на западната опера, включвайки елементи и форми на китайската народна и традиционна музика.

Основната цел, която си поставя този труд е да проследи еволюцията и адаптацията на китайската опера в различни културни контексти, изучавайки нейното влияние и интеграция в тези разнообразни традиции. Изследването разширява нашето разбиране за вокални техники, което е полезно за изпълнители и преподаватели в класическата, съвременната и китайската опера.

Чрез сравнителен анализ на китайската опера и западното певческо изкуство може да се запълни съществуваща празнина в научните изследвания, като се увеличи разбирането на академичната общност за вокално образование и межкултурна комуникация. Дисертацията е новаторско изследване на различната употреба на певческата техника с оглед на характерните особености на различните езици.

Първа глава „Икономически основи на възникването и развитието на китайската и западната опера“ разглежда произхода и ранното развитие на вокалното изкуство и значението на музикалното образование в Древна Гърция и Рим и посочва, че операта произлиза от древногръцката и римската театрална традиция, която комбинира поезия, музика и танц. Религиозната и светската музика изиграват значителна роля за все по-изразената самостоятелност на музиката, но автора обръща специално внимание на ролята на Ренесанса и следващите епохи за несъмненото съзряване на вокалното изкуство и неговото разпространяване и поставя

акцент върху прецизността на вокалната техника. Показано е бързото развитие на индустриалната и търговска икономика в италианските градове вследствие от наследството на търговската цивилизация и морската търговия на древен Рим и древна Гърция. Това е сравнено с първоначалното състояние на китайската икономика през периода на възникване на операта и след Опиумната война.

Втора глава е “ Политическият произход и развитието на китайската опера и западната опера.” и сравнява историческите политически традиции в Европа и Китай.

Трета глава “ Културният произход и развитието на китайската опера и западната опера”. Тази глава сравнява културата на Западна Европа, наследила богатото културно наследство и ерудираната художествена културна традиция на древна Елада и древен Рим и ранното ин-ян образно мислене в Китай и огромното влияние на движението за нова култура в съвременен Китай. Обърнато е особено внимание на съвременния китайско-европейски културен обмен, който донася нови музикални теории и творчески техники за раждането на китайската опера.

Четвърта глава е за „Културните гени“ и начини на мислене в китайската и западната оперна култура. Цитирам: *Тези „културни гени“ са душата на културните явления на народите, основата за различаване на различните културни явления.* Стр.24 от Автореферата.

Дисертантът заключава, че Цитирам: *„Въпреки напълно различните „Културни гени“ на Западна Европа и Китай съжителството, обменът, сблъсъкът и интеграцията на такива силни култури трябва да продължи.*“ стр.25 от Автореферата.

В *пета глава* се разглежда художествената естетика и художествената експресивност в китайската и западната опера като естетическият идеал е красотата на доброто и истинската красота. Сравнени са европейският реалистичен стил и китайският класически художествен стил - хармония и изящество.

Глава шеста е „Сравнение между китайската и западната литература“, което естествено води до сравнение на литературните характеристики на китайската и западната опера и драма, като се отбелязват разликите в китайските и западните драматични литературни традиции: поезия и епос.

Логично следващата *седма глава* е „Интеграцията и развитието на китайската и западната оперна култура чрез обмен“ и се подчертава, че

този обмен е двупосочен и „Китайските елементи“ обогатяват западната оперна музикална култура.

Съвсем естествено, с оглед произхода на автора вниманието му е съсредоточено повече върху историческите корени и стиловите характеристики в развитието на китайската опера, която под влиянието на западното музикално образование и културния обмен постепенно въвежда техниките на Западноевропейската опера и я интегрира в местната музикална култура, като се комбинира с елементи от традиционната китайска музика.

В заключението е направен опит за обобщение на проблематиката и извеждане на приносните моменти в текста. Изследването се фокусира върху това как стилът на западноевропейското пеене е бил приет и адаптиран от артисти и образователи, за да отговори на културните и езикови особености на Китай.

Дисертационния труд е аналитичен размисъл на автора върху традициите в европейската и китайската вокална музика. Дисертационния труд е много полезен и ще бъде полезен за младите хора, които се обучават на този вид изкуство.

Така представената дисертация обогатява нашата научна литература и може да послужи със своите идеи за нови научни разработки, също и като ценно указание в полза както за певците, които започват своя творчески път с намерения да покорят световните сцени, така и за техните педагози.

Трудът има ярко изразен приложен характер. В този смисъл той се явява естествена връзка с миналото и перспективното развитие както на европейската така и на китайската вокална музика.

Напълно съм съгласен с изведените от автора приноси на дисертационния труд.

Авторефератът напълно съответства със съдържанието на дисертацията.

Дисертанта има и необходимите научни публикации по темата.

Като заключение искам да кажа, че трудът притежава необходимите приносни качества на дисертация за придобиване на образователната и научна степен „доктор”

Убеден съм, че дисертационният труд на Жоу Ксянгфей има приносен характер, както в теоретичен така и в приложен смисъл. С цялостната си дейност и приноси кандидата отговаря на изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор” в направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство“ и призовавам уважаемото научно жури тази степен да му бъде присъдена.

Искам да изкажа и специалните си поздравления на научния ръководител проф д-р Тони Шекерджиева-Новак за добре свършената работа.

Проф. д-р Свилен Райчев